

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

โดย คณะกรรมการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ความหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิการแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องการเปิดโอกาส ให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบ และกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

หลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยมุ่งให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการหาแนวนโยบายในการพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา ได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนของอาจารย์ การเรียนรู้ของนักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้มั่นใจว่าบัณฑิตจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้จริง

2. มุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) ซึ่งเป็นมาตรฐาน ขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ

3. มุ่งที่จะประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งจะสามารถอธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความหมายและความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาของคุณวุฒิหรือปริญญาในระดับต่างๆ

4. มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใดๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการจัดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. เพื่อเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการหาแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยการนำไปเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
2. เพื่อกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจนโดยกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังในแต่ละคุณวุฒิ/ปริญญาของสาขา/สาขาวิชาต่างๆ และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชาได้ใช้เป็นหลักและเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการวัด และการประเมินผลนักศึกษา
3. เพื่อเชื่อมโยงระดับต่างๆ ของคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อบุคคลจะได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายตามหลักการศึกษาดำเนินชีวิต มีความชัดเจนและโปร่งใสสามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานคุณวุฒิในระดับต่างๆ กับนานาชาติได้
4. เพื่อช่วยให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาและเป็นกลไกในการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง และให้ใช้เป็นกรอบอ้างอิงสำหรับผู้ประเมินของการ ประกันคุณภาพภายนอกเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตและการจัดการเรียนการสอน
5. เพื่อเป็นกรอบของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่ม ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับความหมายของคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ ที่คาดว่าจะบัณฑิตพึงจะมี
6. เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงมาตรฐานคุณวุฒิระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ ในการย้ายโอนนักศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา การลงทะเบียนข้ามสถาบัน และการรับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
7. เพื่อให้มีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเองของแต่ละหลักสูตร/สาขาวิชา

8. เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (Deregulation) การดำเนินการให้กับสถาบัน อุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็ง

การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมี อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตใน ความขัดแย้งทางข้อนิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม
2. ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิดและการนำเสนอ ข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองได้
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์เมื่อต้องเผชิญ กับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง
5. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้ง การพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การทวนสอบและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

การทวนสอบ (Verification) เป็นกระบวนการในการตรวจสอบ ที่ควรเกิดขึ้นควบคู่กับการดำเนิน กิจกรรมใดๆ ตลอดเวลา เพื่อยืนยันความถูกต้องและเหมาะสมของการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการทวนสอบ ต้องมีระบบในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ คือ การดำเนินการตรวจสอบด้วยวิธีการใดๆที่เหมาะสมกับ ลักษณะผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและวิธีการประเมินผลที่ใช้ เพื่อยืนยันว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตรง ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในรายวิชาและหลักสูตร

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้การทวนสอบเป็นส่วนหนึ่งของความ รับผิดชอบต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการที่

ให้เกิดความมั่นใจได้ว่า มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นที่เข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนจนบรรลุผลสำเร็จ นั่นคือ ต้องมีการทวนสอบ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกอาจต้องการตรวจสอบด้วยว่าได้มีการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอและเชื่อถือได้

ในกระบวนการของการดำเนินการหลักสูตรตาม มคอ.1 - มคอ.7 ได้ให้ความสำคัญกับการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน ดังนี้

มาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา (มคอ.1) ข้อ 10 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ระบุว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดให้มีระบบและกลไกการทวนสอบเพื่อยืนยันว่านักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนมีผลการเรียนรู้ทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับหลักสูตร/สาขาวิชาเป็นอย่างน้อย โดยอาจจัดทำการทวนสอบในระดับรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและระดับหลักสูตร เมื่อได้ดำเนินการทวนสอบแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการทวนสอบเพื่อเป็นหลักฐานการบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้

ข้อ 16 การนำมาตรฐานคุณวุฒิระดับหลักสูตร/สาขาวิชา สู่การปฏิบัติ ระบุว่า เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน การประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนามในแต่ละภาคการศึกษาแล้ว ให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา ซึ่งรวมถึงการประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ พร้อมปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.5 (รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา) และแบบ มคอ.6 (รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม) ให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประมวล/วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินการจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในภาพรวมประจำปีการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.7 (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การสอน กลยุทธ์การประเมินผลและการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และหากจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนก็สามารถทำได้ เมื่อครบรอบหลักสูตรให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยให้มีหัวข้อและรายละเอียดอย่างน้อยตามแบบ มคอ.7 (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) เช่นเดียวกับรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในภาพรวม ว่าบัณฑิตบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ รวมทั้งให้นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและ/หรือการดำเนินการของหลักสูตรต่อไป

รายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ให้ระบุการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา และหลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา และในหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร กำหนดให้การทวนสอบเป็นดัชนีตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key performance indicator) ข้อที่ 6 จากทั้งหมด 12 ข้อ โดยระบุว่า ต้องมีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) และรายละเอียดประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา ให้ระบุ การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชาและการดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา ซึ่งวิธีการทวนสอบฯ

ที่ระบุนี้จะถูกนำไปประเมินหลังจากจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นและรายงานผลการทวนสอบไว้ในรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5)

รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน การประเมินผลของแต่ละรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษาแล้ว มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา โดยให้รายงานสรุปผลการทวนสอบที่ได้ดำเนินการตามที่ระบุใน มคอ.3 ไว้ใน มคอ.5 หมวดที่ 3 ข้อ 7 การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ. 7) หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร กำหนดให้มีการรายงานผลดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงานในข้อที่ 6 คือ มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชา ที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา

ระดับของการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดให้มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา 2 ระดับ ได้แก่ การทวนสอบระดับรายวิชาและการทวนสอบระดับหลักสูตร

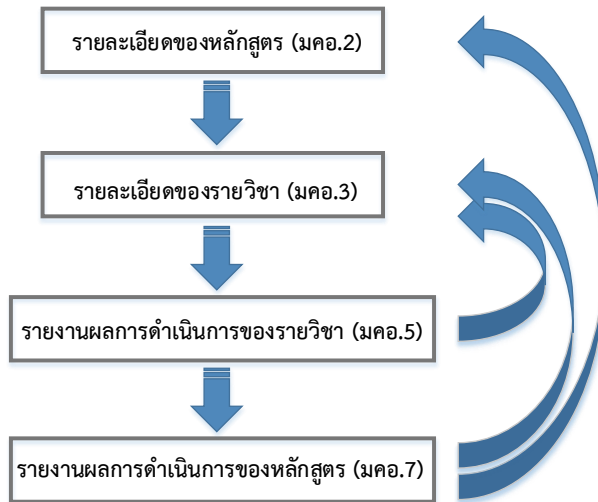
1. การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา

เป็นการทวนสอบกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของรายวิชา เมื่อสิ้น ภาคการศึกษา โดยควรทวนสอบจาก 2 กระบวนการหลัก ดังนี้

1.1 การทวนสอบการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การทวนสอบความถูกต้องเหมาะสมของแผนการสอน (มคอ.3) การทวนสอบความเหมาะสมของสาระวิชาที่บรรจุไว้ในแผนการสอน ว่าหากสอนตามที่ระบุใน มคอ.3 จะทำให้บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้จริง ควรมีหลักฐานแสดงอย่างเห็น ได้ชัด เช่น การสัมภาษณ์ผู้เรียน การให้ผู้เรียนเขียนแสดงผลการเรียนรู้ และนำมาเทียบกับผลที่ผู้สอนได้เก็บข้อมูลไว้ นั่นคือการทวนสอบจึงเป็นการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาเป็นหลักฐานยืนยันว่า มาตรฐาน ผลการเรียนรู้เกิดได้จริง

1.2 การทวนสอบในการประเมินผล ได้แก่ การตรวจสอบการทำข้อสอบของผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อสอบว่าสามารถวัดมาตรฐานผลการเรียนรู้ได้ตรงตามที่ระบุหรือไม่ เกณฑ์การ ให้คะแนน การทวนสอบผลสัมฤทธิ์หรือคะแนนสอบ เพื่อให้มั่นใจว่าคะแนนและเกรดที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับเป็นสิ่งที่เหมาะสม

การจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)

การถ่ายทอดผลการเรียนรู้ จากหลักสูตร สู่รายวิชา

2. การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับหลักสูตร

เป็นการทวนสอบในภาพรวมของการใช้หลักสูตร ซึ่งควรทำตลอดการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบการบริหารและดำเนินการของหลักสูตร ว่าได้ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรที่วางไว้หรือไม่ และรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการรายงานผลการใช้หลักสูตรเมื่อเสร็จสิ้นการใช้หลักสูตร สามารถทำได้โดย การประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อรวบรวมข้อมูล ทบทวน ตรวจสอบผลการดำเนินการของหลักสูตร ควรเป็นการรวบรวมทุกปีการศึกษา และเมื่อครบเวลาการใช้หลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรมีการทวนสอบหลักสูตร โดยการประเมินและรวบรวมผลจากผู้มีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอาศัยเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูล เช่น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การจัดประชุมการประเมินผลหลักสูตร เป็นต้น

ระบบกลไกการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

ตามที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้หลักสูตรต้องมีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา จึงกำหนดให้ทุกหลักสูตรต้องรับการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา จำนวนอย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา โดยจะต้องมีผลคะแนนการทวนสอบเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไป

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เป็นไปตามระบบและกลไกดังนี้

1. คณะ/มหาวิทยาลัย แต่งตั้งคณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา ประจำ

ปีการศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 ประธาน ได้แก่คณบดีหรือรองคณบดีฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นประธาน
- 1.2 กรรมการจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
- 1.3 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหลักสูตร
- 1.4 กรรมการจากอาจารย์ประจำกลุ่มวิชา

ทั้งนี้การแต่งตั้งคณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา ควรแต่งตั้งตั้งแต่ก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยอาจแต่งตั้งได้หลายชุด จำนวนคณะกรรมการแต่ละชุดขึ้นกับ ความเหมาะสมของจำนวนรายวิชาและภาระหน้าที่ และผู้สอนรายวิชานั้นๆไม่เป็นกรรมการทดสอบรายวิชาของตนเอง แต่เป็นผู้ให้ข้อมูลของรายวิชา

2. คณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา กำหนดแนวทางการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา

3. คณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา กำหนดปฏิทินการดำเนินงานทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชาประจำแต่ละภาคการศึกษา

4. หลักสูตรส่งรายชื่อรายวิชาที่เปิดสอนในภาคการศึกษาต้น และภาคการศึกษาปลาย ประจำปีการศึกษานั้นๆ ไปยังคณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา

5. คณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา กำหนดรายวิชาที่จะทดสอบในแต่ละภาคการศึกษา จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของรายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา โดยจะดำเนินการทวนสอบให้ครบทุกรายวิชาในหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่กำหนดของหลักสูตร

6. เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา คณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา จะแจ้งรายชื่อรายวิชาที่จะทวนสอบต่อไปยังหลักสูตร

7. ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร ประสานงานกับอาจารย์ประจำรายวิชา ในการจัดเตรียมข้อมูล เอกสารที่จำเป็นสำหรับการทดสอบฯ เช่น มคอ.3-6 ข้อสอบ ผลการเรียนรู้ รายงานชิ้นงาน เป็นต้น

8. คณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา ดำเนินการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งวิธีการทดสอบ ขึ้นอยู่กับบริบทและความเหมาะสมของรายวิชา เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลได้ดำเนินการจนบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อย่างไรก็ตามคณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชาควรดำเนินการดังนี้

8.1 ประเมินความสอดคล้องของรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3 หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ วิธีการสอน วิธีการวัดและประเมินผล ตัวชี้วัดความสำเร็จของผลการเรียนรู้ และหมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล) กับรายละเอียดของหลักสูตร

(มคอ.2 หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน และการประมวลผล และแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

8.2 สุ่มตรวจสอบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จากผลการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้รับ จากวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ระบุไว้ใน มคอ.3 และ มคอ.4 ของแต่ละรายวิชา

8.3 สุ่มตรวจสอบการประเมินผลการให้คะแนนแต่ละส่วนตามที่ระบุในแผนการประเมินผลการเรียนรู้ใน มคอ.3 และ มคอ.4 ของแต่ละรายวิชาอาจพิจารณาจากการให้คะแนนจากรายงาน ผลการจัดการเรียนรู้ การประเมินพฤติกรรม แบบทดสอบ

8.4 ใช้ข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5 และ มคอ.6) ที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาจัดทำเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษามาประกอบการทวนสอบ

9. เมื่อการดำเนินการทดสอบเสร็จสิ้น คณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา รายงานสรุปผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา ไปยังคณะกรรมการบริหารคณะ และไปยังหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา และหลักสูตรแจ้งผลการทวนสอบไปยังอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา เพื่อให้ผู้รับผิดชอบรายวิชานำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงรายวิชาให้เป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร

การนำผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาไปใช้ในกระบวนการดำเนินงานของหลักสูตร

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา นำผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของรายวิชา ไปรายงานใน มคอ. 5 หมวดที่ 3 สรุปผลการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา ข้อ 7. การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา แนะนำไปวางแผนพัฒนาและปรับปรุงรายวิชาให้เป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร

2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นำผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของรายวิชาของหลักสูตรไปเป็นข้อมูลประกอบการรายงานใน มคอ. 7 หมวดที่ 6 สรุปการประเมินหลักสูตร ข้อ 3 การประเมินคุณภาพหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ตัวบ่งชี้ที่ 6 มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอน ในแต่ละปีการศึกษา

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร นำผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของรายวิชาของหลักสูตร เป็นข้อมูลประกอบให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ใน มคอ. 7 หมวดที่ 9 แผนดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตร ข้อ 2 ข้อเสนอในการพัฒนาหลักสูตร

4. คณะกรรมการบริหารคณะ/วิทยาลัย นำผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของรายวิชาของหลักสูตร ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

1. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552
2. แนวทางการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

3. รศ.ดร.ดรุณี รุจกรกานต์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เอกสารเรื่องการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ในหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ การประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเรื่อง “TOF and the Development of Professional Standards Framework”